



# Hmotné dědictví UNESCO v ČR

Přehled památek

---

Právní rámec ochrany kulturního dědictví



# Hmotné kulturní dědictví

- Ve své Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví\* roku 1972, UNESCO definuje hmotné kulturní dědictví takto:
- Hmotné kulturní dědictví tvoří:
- **a) památky** (architektonická, sochařská nebo malířská památková díla, archeologické předměty, nápisy, jeskyně), které mají univerzální mimořádnou hodnotu z pohledu dějin, umění nebo vědy,
- **b) skupiny budov**, které svou architekturou, svou jednotou nebo svým včleněním do krajiny, mají univerzální mimořádnou hodnotu z pohledu dějin, umění či vědy,
- **c) lidská díla, nebo díla člověka a přírody**, které mají mimořádnou hodnotu z pohledu historického, estetického, etnologického nebo antropologického.

---

\*anglicky: Convention concerning the protection of the world cultural and natural heritage



# Hmotné dědictví UNESCO v ČR

1. Historické centrum Prahy (1992)
  2. Historické centrum Českého Krumlova (1992)
  3. Historické centrum Telče (1992)
  4. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře (1994)
  5. Historické centrum Kutné Hory, Chrám sv. Barbory, Katedrála Panny Marie v Sedlci (1995)
  6. Lednicko-valtický areál (1996)
  7. Zahrady a zámek v Kroměříži (1998)
  8. Vesnická rezervace Holašovice (1998)
  9. Zámek Litomyšl (1999)
  10. Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci (2000)
  11. Vila Tugendhat v Brně (2002)
  12. Židovská čtvrť, židovský hřbitov a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (2003)
  13. Krušnohoří - Hornický region Erzgebirge / Krušnohoří (2019)
  14. Kladruby nad Labem - Krajina pro chov koní v Kladrubech (2019)
  15. Jizerskohorské bučiny (2021)
  16. Lázeňský trojúhelník - Slavná lázeňská města Evropy (2021)
-







# Uchazeči o zápis na Seznam světového dědictví

1. Betlém v Novém lese u Kuksu
  2. horský hotel a vysílač na Ještědu
  3. hrad Karlštejn
  4. industriální soubory v Ostravě
  5. Lázně Luhačovice
  6. památky Velké Moravy: slovanské hradiště v Mikulčicích a kostel sv. Margity Antiochijské v Kopčanech
  7. pevnost Terezín
  8. renesanční domy ve Slavonicích
  9. rozšíření světové památky Historické jádro Prahy o další významné stavby v okolí (Müllerova vila, kostel Nejsvětějšího Srdce Páně na Vinohradech)
  10. ruční papírna ve Velkých Losinách
  11. skalní města v Českém ráji
  12. třeboňské rybníkářské dědictví
  13. Žatec a krajina žateckého chmele
  14. čistírna odpadních vod v Praze – Bubenči
-



# Zápis památky na Seznam světového dědictví UNESCO

- vysoce prestižní záležitostí
- záruka kvality v oblasti turismu
- motivace k návštěvě

Nominace na zařazení do Seznamu světového dědictví se skládá z několika kroků:

1. indikativní seznam
  2. příprava nominační dokumentace
  3. management plán
  4. předložení nominační dokumentace
  5. rozhodnutí Výboru pro světové dědictví k posuzované nominaci pro zápis na Seznam světového dědictví
-



## 1) indikativní seznam lokalit pro nominace k zápisu na Seznam světového dědictví

- soupis míst, která jednotlivý stát zamýšlí v nejbližších letech nominovat k zápisu
- nominaci památky lze předložit nejdříve rok po jejím připsání na Indikativní seznam daného státu
- návrh může podat FO, PO, jiný smluvní stát Úmluvy o ochraně světového dědictví

## 2) příprava nominační dokumentace

- nejdůležitější částí nominačního procesu > výsledkem je podrobný elaborát o nominovaném statku
  - připravována podle závazné struktury uvedené v Operačních směrnicích
  - obsahuje úvodní resumé informací, 9 hlavních kapitol a přílohy > tyto základní části mají následující stabilní kapitoly + podkapitoly
    - identifikace památky či lokality
    - popis památky či lokality
    - odůvodnění hodnot pro zápis a srovnávací analýza
    - stav zachování a faktory ovlivňující památku či lokalitu
    - ochrana a péče o památku či lokalitu
    - informace o monitoringu
    - dokumentace
    - kontakty a odpovědné osoby
    - podpis jménem nominujícího státu
-



### 3) management plán

- nejsložitější součástí procesu nominace a přípravy dokumentace, připravuje se i „zpětně“
- cílem je zaručit účinnou ochranu statku navrhovaného k zápisu pro současné a budoucí generace
- management plán měl obsahovat takové cíle a nástroje, které mají prokázat:
  - a) hlubokou a sdílenou znalost statku ze strany všech zainteresovaných subjektů
  - b) oficiální a neoficiální plánovací cyklus, provádění dalšího sledování, hodnocení a reakce
  - c) účast partnerů a zainteresovaných subjektů
  - d) přidělování nezbytných zdrojů
  - e) posilování kapacit určených k péči o tento statek
  - f) srozumitelný popis fungování popsaného systému péče o lokalitu

### 4) předložení nominační dokumentace

- státy mohou nominace předkládat Centru světového dědictví kdykoli během roku, uzávěrkou pro rozhodnutí je 1. únor
  - seznam nominací je předkládán na zasedání Výboru > rozhodne, kterými návrhy se mají zabývat Poradní organizace > zahájí proces expertního posouzení
  - hodnocený statek navštěvují experti ICOMOS nebo IUCN a připravují podklady pro projednání v tzv. expertní panelové diskusi > doplňkové dotazy jsou zasílány státu, který nominaci předkládá s žádostí o zpracování odpovědí nebo doplňků. Poradní organizace dokončí zpracování svých hodnocení včetně návrhu na rozhodnutí Výboru
-



## 5) rozhodnutí výboru pro světové dědictví k posuzované nominaci pro zápis na Seznam světového dědictví

- nominační proces završen hodnocením podkladů na zasedání Výboru světového dědictví
  - členové jsou seznámeni s odbornou rešerší a s návrhem rozhodnutí včetně argumentace
  - zástupci Poradních organizací každou nominaci stručně představují a vysvětlují své hodnocení v písemných podkladech zasedání
  - na zasedání probíhá souhrnná prezentace informací a návrh výroku > otevřená diskuse členů Výboru > rozhodne o osudu nominace (4 varianty výroku)
    - statek má být zapsán na Seznam světového dědictví
    - statek nemá být zapsán na Seznam světového dědictví
    - jeho přezkum má být odložen k doplnění
    - žádost o zápis má být odložena
  - proces trvá 18 měsíců
-



# Třebíč

Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa

---

Právní rámec ochrany kulturního dědictví

Jakub Trembač





Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře  
(Žďár nad Sázavou)

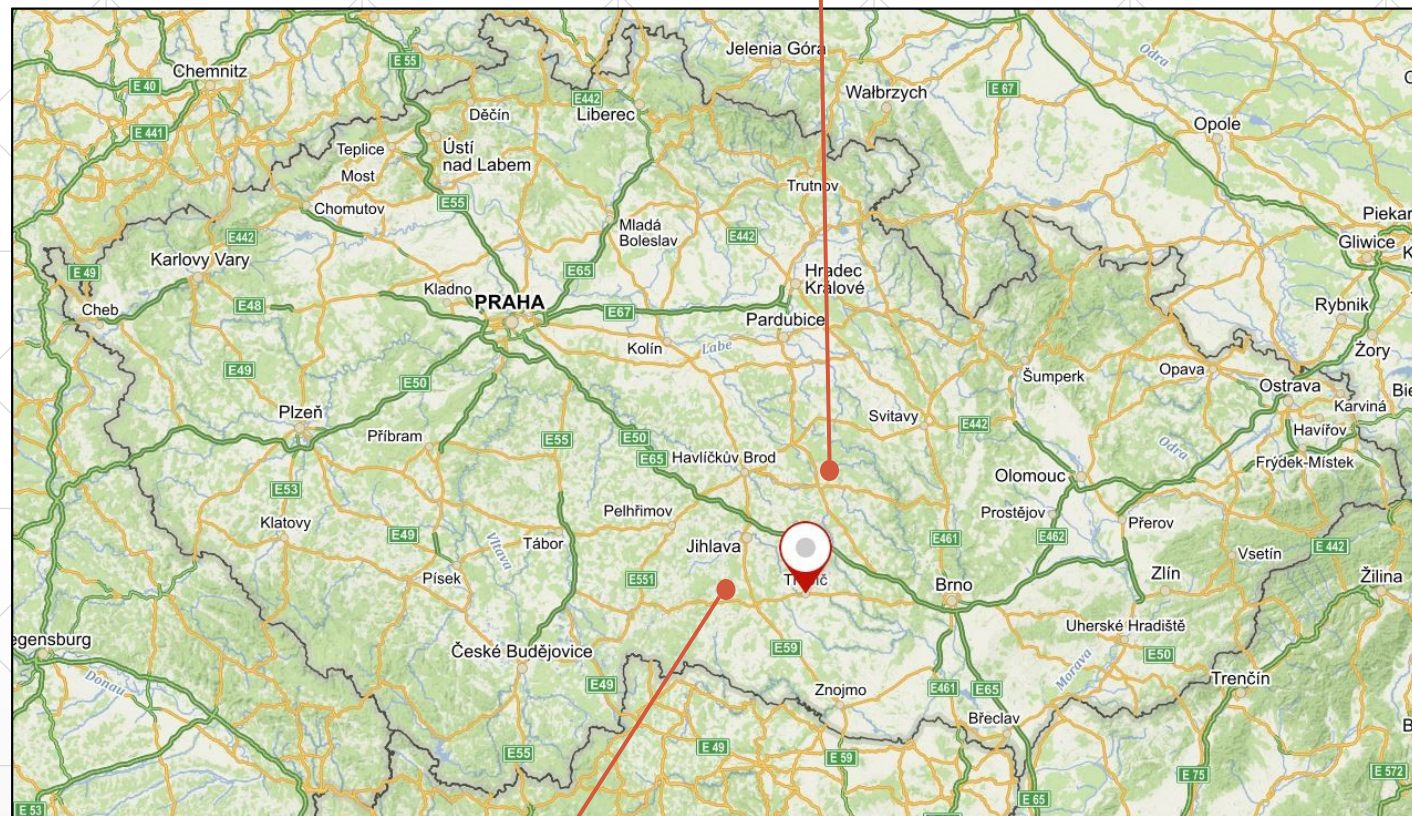
# Poloha

- 35 km od Jihlavy
- region Vysočina
- Vysočina = 3 UNESCO památky
- Třebíč

Židovská čtvrť

Bazilika sv. Prokopa

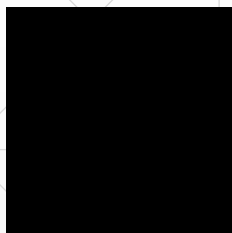
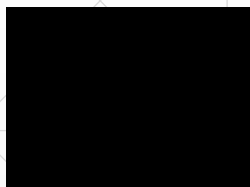
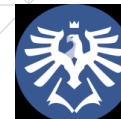
Telč



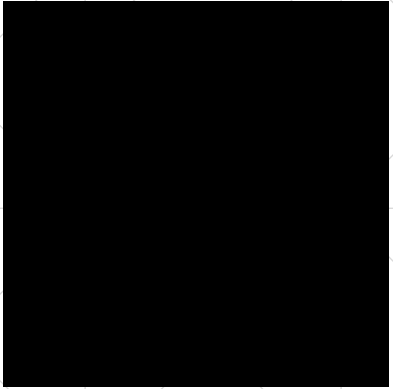


# Židovská čtvrť

- dvě synagogy. Rabínský dům, chudobinec, nemocnice, škola a další...
- 123 původně židovských domů
- židovský hřbitov
- velice dobře zachovalé
- r. 2003 => UNESCO







Davidova hvězda



Zadní synagoga



# Bazilika sv. Prokopa

- První zmínky již z 12. století,
- Nástěnné malby, rozetové okno, sochy, krypta (nesena 50 sloupy).



Krypta se sloupy



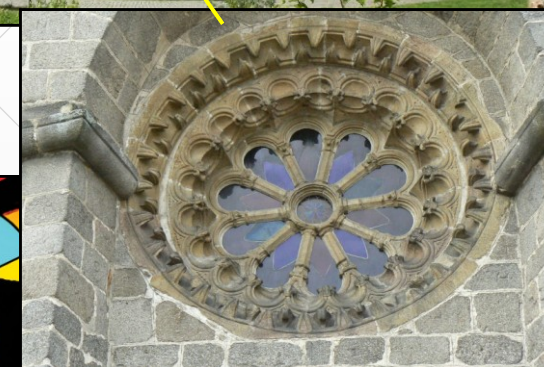
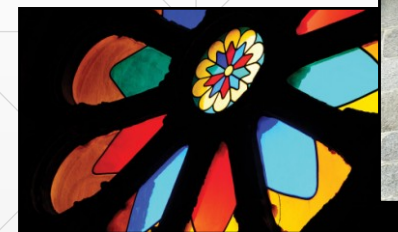
Portál



Interiér baziliky



Malby na stěnách



Rozetové okno





# Krypta







# Svatý Prokop

- Narozen konec 10. století (Chotouň) – zemřel roku 1053
- svatořečen 4. července 1204
- patron: horníků, rolníků, poustevníků, vinařů, ...
- opat kláštera na Sázavě



Reliéf legendy o orbě s čertem v kostele sv. Prokopa



# Kroměříž

Arcibiskupský zámek a zahrady

---

Právní rámec ochrany kulturního dědictví

Karla Pospěchová



# Úvod

- Zámek Kroměříž se nachází v obci stejného jména v Kroměříži ve Zlínském kraji.
- Na seznam světového dědictví UNESCO byl zapsán v roce 1998 spolu se zámeckým parkem a květinovou zahradou.
- Do roku 1949 byl zámek v majetku olomouckých biskupů.
- Dnes je zámek ve vlastnictví českého státu, obrazárna a interiér patří olomoucké arcidiecézi.







# Historie zámku

- Zámek byl postaven na místě gotického hradu.
- Na počátku 16. století jej nechal biskup Stanislav Thurzo přeměnit na renesanční zámek.
- Zámek pak sloužil jako hlavní sídlo olomouckých biskupů.

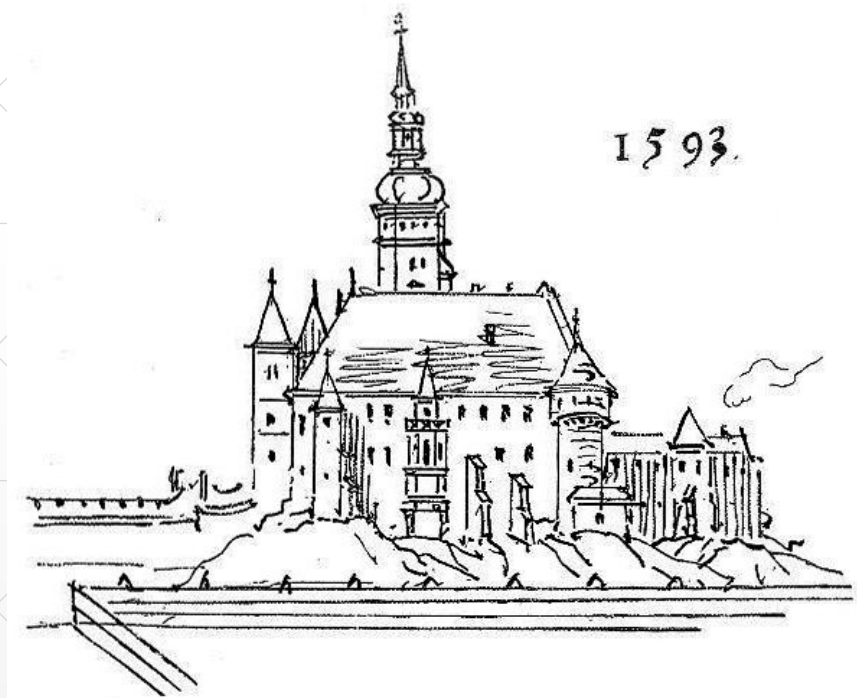


Stanislav Thurzo





- Po zničení třicetiletou válkou byl zámek přestavěn v pozdně barokním slohu.
- Z této doby pochází i areál zámeckého parku a květinová zahrada.







# Interiér

- Za vidění stojí reprezentativní a obytné místnosti s cenným vnitřním vybavením, mezi které patří lovecký sál, poradní sál a trůnní sál, ale i růžový a carský salon.

Lovecký sál



Poradní sál







Trůnní sál



Růžový sál







Carský salon







- Mimořádně cenný je manský sál s nástrovními freskami od Franze Antona Maulbertsche, zámecká knihovna a sněmovní sál.

Manský sál



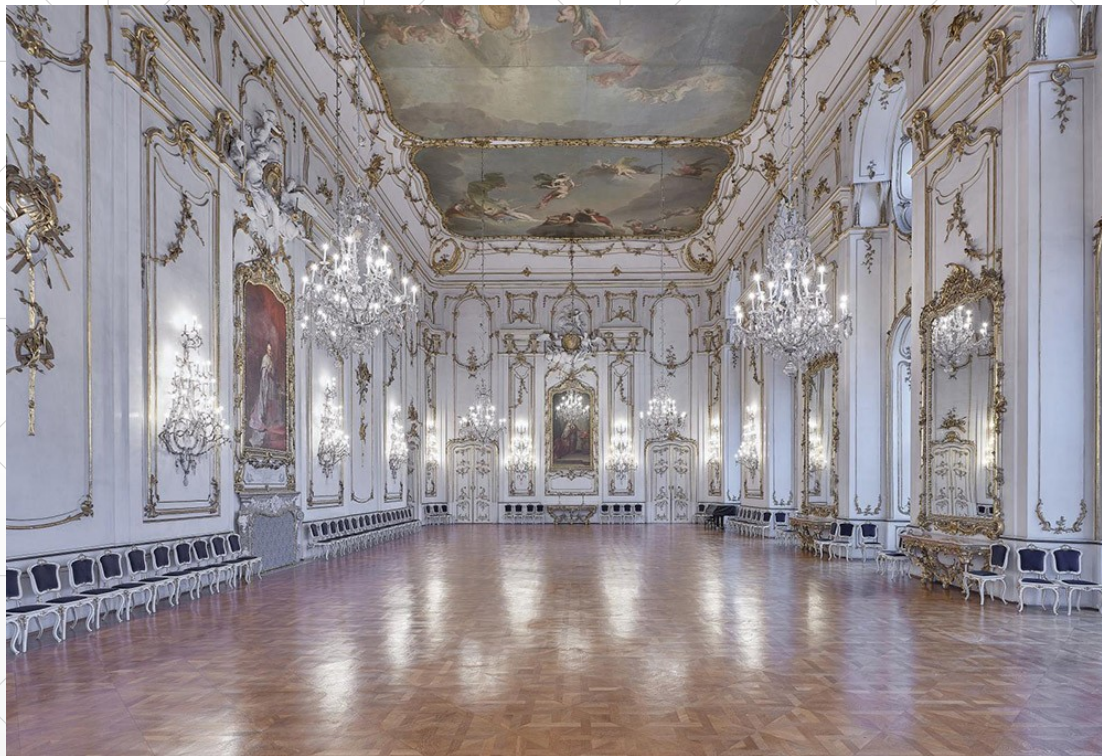
Zámecká knihovna







Sněmovní sál







- Sala terrena je bohatě zdoben štukovou výzdobou.





# Zámecká obrazárna

- Zámecká obrazárna je po pražské Národní galerii druhou nejvýznamnější v České republice.
- V deseti sálech jsou k vidění díla německého, italského a nizozemského malířství 15. až 19. století.
- Patří mezi ně obrazy Lucase Cranacha staršího, Paola Veroneseho nebo Tiziana (dílo Apollo a Marsyas).

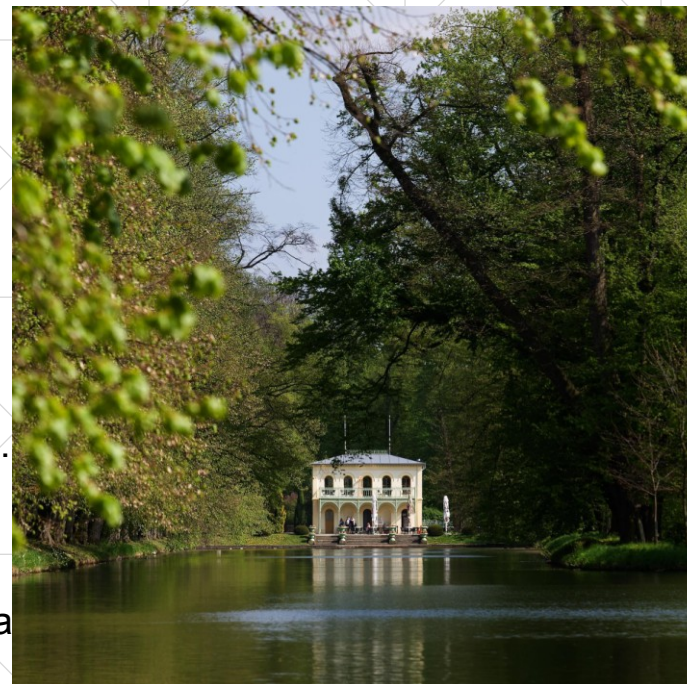






na seznam UNESCO.

zírtek, drobnými stavba



- Je zde vysazeno přes 200 vzácných druhů stromů z různých částí Evropy, Ameriky a Asie.







y fran  
i a fo  
sou v  
pův







# Lednicko-valtický areál

---

Právní rámec ochrany kulturního dědictví

Kristýna Solawová



# Úvod

- jedna z největších pokladů České republiky
- mezi řekou Dyjí u Lednice a rakouskou hranicí u Valtic
- název - od obcí a zámků Lednice a Valtice
- 1992 - vyhlášen za KPÚ
- 1996 - zapsána na seznam UNESCO
- celková plocha - 283 km<sup>2</sup>
- zámecké budovy, zahradní domky, sochy, rybníky, lesy, park





# Zámek Lednice

- národní kulturní památka (NKP)
- gotika > renesance > baroko > klasicismus > novogotika (1846-1858)
- dílem vídeňského architekta J. Wingelmüllera a J. Heidricha
- interiér zdoben kazetovými stropy, vyřezávaným obložením stěn a zárubní a samostatnými schodišti







# Zámecký skleník

- stavba skleníku zahájila roku 1844 poslední přestavbu zámku a se svou moderní železnou konstrukcí a polokruhovitou formou byla v tehdejší době mimořádně pokroková
- délka - 92 m
- šířka -13 m
- výška -10 m
- subtropické a tropické rostliny





## Minaret

- nejstarší romantická stavba
- v zámeckém parku
- postaven v letech 1797-1802 v maurském slohu
- 3 vyhlídkové ochozy a na nejvyšší vede 302 schodů
- spodní část má 8 místností, bohatě zdobených na stropě, stěnách i podlaze orientálními ornamenty



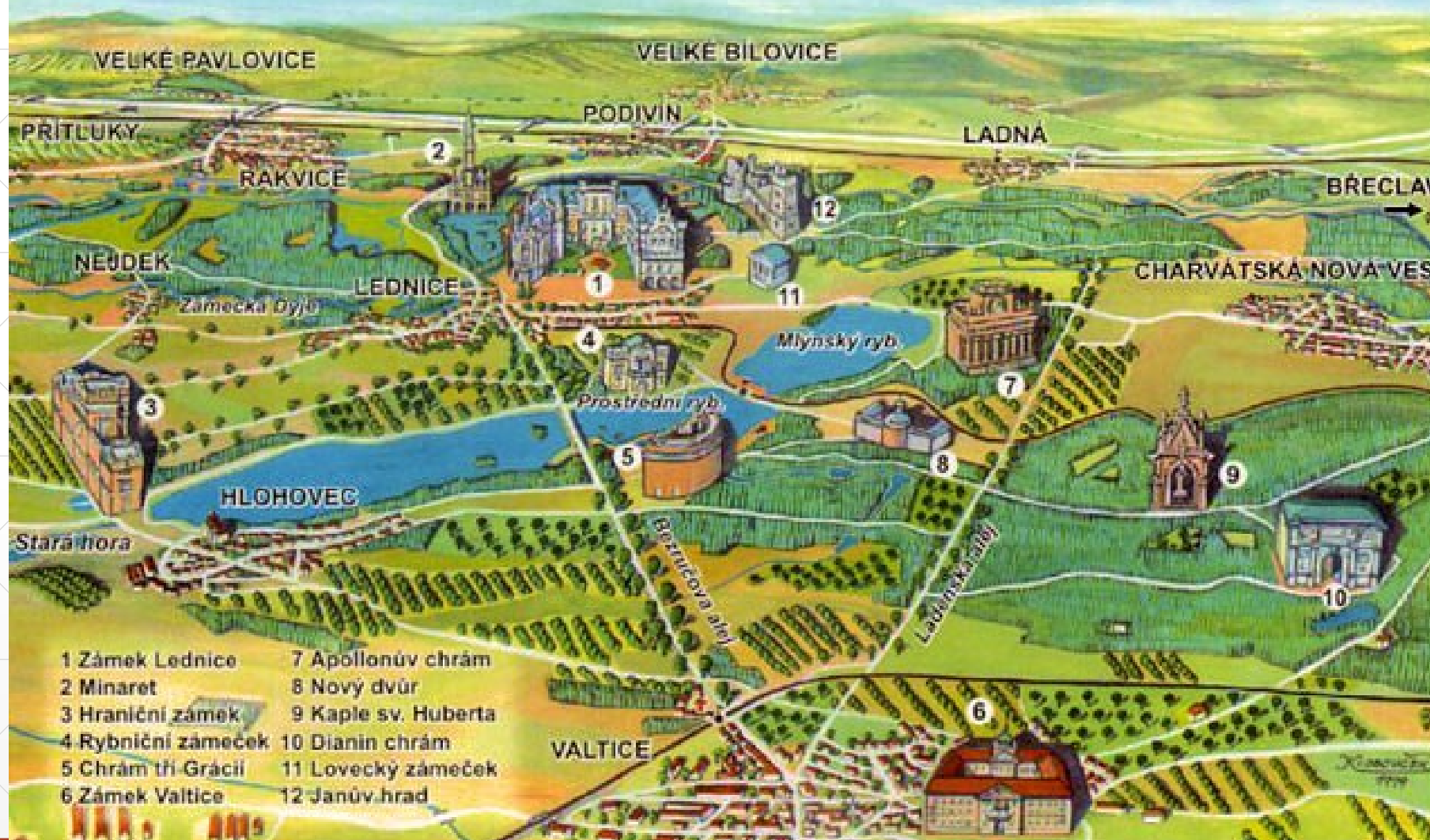
## Jízdárna

- v letech 1688-1696 vybudován monumentální komplex trojkřídlé stáje s jízdárnami
- nejstarší dochovanou částí zámku





# LEDNICE - VALTICE

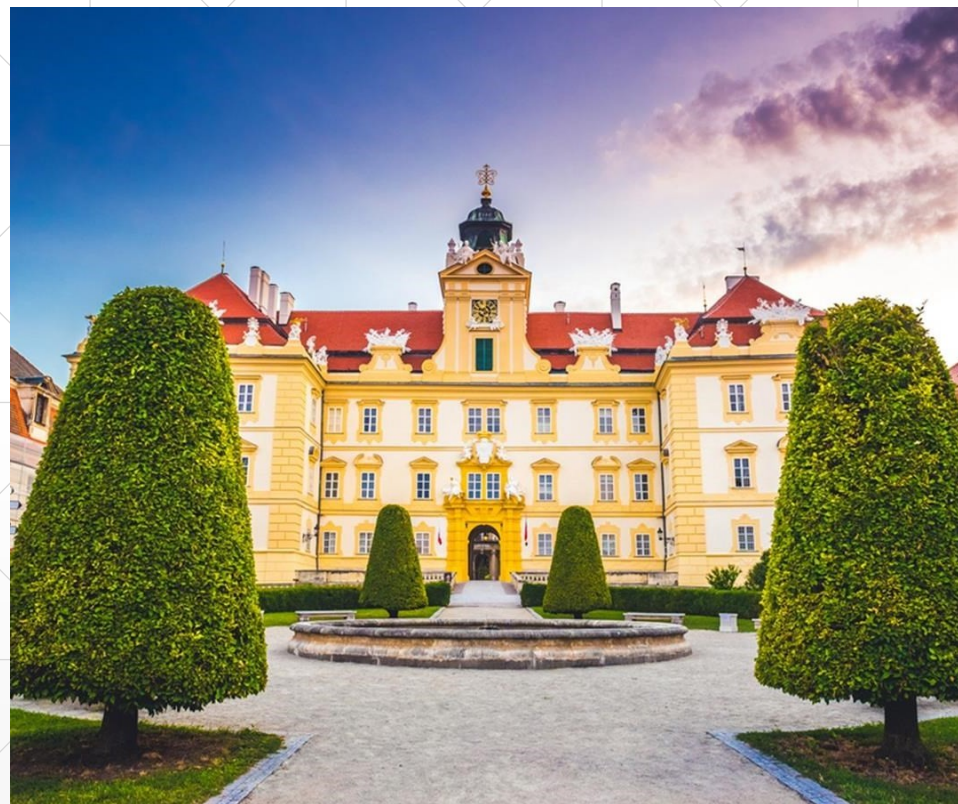


- |                    |                     |
|--------------------|---------------------|
| 1 Zámek Lednice    | 7 Apollonův chrám   |
| 2 Minaret          | 8 Nový dvůr         |
| 3 Hraniční zámek   | 9 Kaple sv. Huberta |
| 4 Rybníční zámeček | 10 Dianin chrám     |
| 5 Chrám tří Grácií | 11 Lovecký zámeček  |
| 6 Zámek Valtice    | 12 Janův hrad       |



# Zámek Valtice

- vybudován nedaleko někdejšího středověkého hradu, připomínaného již koncem 12. století
- rod Seefeldů > Lichtenštejnové, postavili zde renesanční zámek
- současnou barokní stavbu zahájil koncem 17. století Karel Eusebius z Lichtenštejna
- hlavním rodovým sídlem vybudovaným za účasti předních architektů (Carrati, Tencalla, Marinelli, Ospel)
- závěrečnou podobu dal zámku architekt J. B. Fischer z Erlachu
- jeden z nejpozoruhodnějších barokních celků na Moravě





**Děkuji za pozornost**

---